

מטרה

האיור מראה חץ הפוגע במטרה. פעולת הרובה יעילה ביותר כאשר הוא מכוון ישירות אל המטרה. החשיבה יעילה ביותר כאשר היא מכוונת ישירות אל המטרה — נושא החשיבה.

הדבר החשוב ביותר שנוכל לעשות באשר לחשיבה הוא לכוון אותה למטרה מוגדרת.

- להגדיר את המטרה*
- לבחור את המטרה
- לבודד את המטרה
- לזהות את המטרה
- להצביע על המטרה
- להתמקד במטרה
- לבודד את המטרה
- להתרכז במטרה
- לכוון את תשומת-הלב למטרה
- לכוון את החשיבה אל המטרה.

כל אלה הן דרכים שונות לומר את אותו הדבר.

דוגמאות

1. אדם רצה לייצר צעצועים לילדים. הוא החליט לייצרם בצורת בעלי-חיים וחשב שעליהם להיות גדולים דיים כדי שאפשר יהיה לגרור אותם. הוא החליט שהחומר שממנו ייצר את הצעצועים יהיה עץ, וביקש ממספר אנשים לנסר את החיות ואז לצבוע אותן בצבעים עליזים. לבסוף היו בידיו מספר צעצועים יפים מאוד, אבל הם היו כל-כך יקרים שאיש לא קנה אותם. תשיבתו לא רוכזה במטרה שאנשים צריכים להיות מסוגלים לקנות את הצעצועים.
2. ילדה התבקשה במהלך מבחן לכתוב חיבור על הנרי השמיני. היא כתבה הרבה על שמונה נשותיו ולא נותר לה זמן לכתוב על המחלוקת שהייתה לו עם הכנסייה או על פעילויותיו האחרות. היא שכחה לקבוע את מטרותיה מראש.
3. לתייר נאמר לנסוע באוטובוס מס' 49 למוזיאון. הוא שאל מישהו היכן תחנת האוטובוס ועלה על אוטובוס מס' 49. אחרי שלושת רבעי שעה הוא הבין שעלה על אוטובוס שנסוע בכיוון ההפוך. הוא הציב לעצמו מטרה לנסוע באוטובוס מס' 49 — ולא מטרה להגיע למוזיאון.

* שימו לב שבפרק זה המילה "מטרה" (מטרה שקולעים אליה) משמשת במובן של מוקד, נקודת ריכוז תשומת-לב, נושא מוגדר של החשיבה — ולא במובן של יעד או תכלית - ד.ש.

מה נוכל לעשות באשר למטרות?

1. בכל נקודת זמן עליכם להיות מסוגלים לקבוע את מטרת החשיבה שלכם בצורה המדויקת והברורה ביותר.
2. עליכם לדבוק במטרה במקום לסטות ממנה.
3. כאשר מוצגת בפניכם חשיבה של אנשים אחרים, עליכם לנסות לגלות מהי המטרה שלהם.
4. עליכם להיות מסוגלים לכוון את חשיבתכם למטרות שהוצבו בפניכם.
5. עליכם להיות מסוגלים לקבוע לעצמכם מטרות משלכם שעה שאתם חושבים על משהו.

סוגי מטרות

- התחום הכללי של המטרה: זהו התחום שבו אתם חושבים, והוא כולל מטרות ספציפיות לחשיבה. לדוגמה, התחום הכללי עשוי להיות "מטוסים".
- מטרות ספציפיות: אלה הם הדברים שנוהגים לקרוא להם מטרות. לדוגמה, מטרות שניתן לבחור מתחת לכותרת "מטוסים" יכולות להיות: שימושים, עיצוב והשפעות של מטוסים.
- תת-מטרות: אלה הן מטרות קטנות יותר שניתן למצוא בתוך המטרה העיקרית. לדוגמה, תת-מטרה בתוך ה"שימושים של מטוסים" עשויה להיות: השוואה בין עלות של תחבורה אווירית לעומת תחבורה ימית.

תרגול

1. בחרו בארבע מטרות ספציפיות מתוך התחום הכללי של "זיהום אוויר".
2. תלמיד או תלמידה מרצים בקצרה על הנושא "אפסים". שאר התלמידים בודקים עד כמה המרצה נשאר ממוקד במטרה, ומשסיים — מעירים הערותיהם.
3. נסו לבחור שלוש מטרות בלתי שגרתיות לחשיבה בתחום הכללי "ביגוד". על המטרות להיות בלתי שגרתיות כך שלא יקרה שגם מישהו אחר יבחר בהן.
4. מהי המטרה שאליה מכוון המחבר בפסקה הבאה?
"אילו כולם היו מרוצים מהדברים כפי שהם, היינו עדיין רוכבים על סוסים — או, סביר יותר, צועדים על שבילים לא סלולים. היינו גרים אז, כנראה, בבקתות טיט או קש, ללא שמשות בחלונות. קידמה והמצאות עשויות להתעורר כתוצאה מחוסר שביעות-רצון מהדרך שבה הדברים מצויים, או כתוצאה מסקרנות ורצון להגות רעיונות חדשים. לעתים דבר אחד מוליך לדבר אחר. חייהם של הממציאים קשים בדרך-כלל, כי שאר האנשים מרוצים מהדברים כפי שהם".
5. מהתחום הכללי של "דגים" — בחרו ארבע מטרות ספציפיות שעליהן תוכלו לחשוב ולאחר מכן בחרו מספר תת-מטרות של כל אחת מהן.

פרויקטים

1. אילו הייתם כותבים חיבור על הנושא "שיער" — מה היו המטרות הספציפיות שלכם? מה היו תת-המטרות?
2. כיתבו חיבור קצר על בית-הספר, שבו תקבעו ארבע מטרות ולאחר מכן תסטו מכל אחת מן המטרות האלה.
3. רישמו מטרות חשיבה רבות ככל האפשר בתחום של "חנויות וקניות".

סיכום

מהי המטרה (המוקד) של החשיבה?